

**LIETUVOS RESPUBLIKOS
SEIMO NUOLATINIO ATSTOVO EUROPOS SAJUNGOJE ĮSTATYMO
PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO IR LIETUVOS RESPUBLIKOS
VALSTYBĖS TARNYBOS ĮSTATYMO NR.VIII-1316 5, 21, 49 STRAIPSNIŲ IR 1
PRIEDO PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO
AIŠKINAMASIS RAŠTAS**

1. Įstatymų projektų rengimą paskatinusios priežastys, įstatymų projektų tikslai ir uždaviniai

Lietuvos Respublikos Seimo nuolatinio atstovo Europos Sąjungoje įstatymo Nr. IX-1165 (toliau – Atstovo įstatymas) pakeitimo įstatymo projektas (toliau – Atstovo įstatymo projektas), kuriuo Atstovo įstatymas išdėstomas nauja – Lietuvos Respublikos Seimo nuolatinio atstovo įstatymo – redakcija, parengtas siekiant įtvirtinti galimybę Seimo interesų atstovavimui ir bendradarbiavimo stiprinimui ne tik tokios svarbios tarptautinės organizacijos, kaip ES, lygmeniu, tačiau ir dvišaliu tarpparlamentiniu lygmeniu, turinčiu ypatingos reikšmės Lietuvos užsienio ir gynybos politikos ir (ar) kitais esminiais valstybei aspektais.

Lietuvos Respublikos Valstybės tarnybos įstatymo Nr. VIII-1316 (toliau – Valstybės tarnybos įstatymas) 5, 21, 49 straipsnių ir 1 priedo pakeitimo įstatymo projektas (toliau – Valstybės tarnybos įstatymo projektas) parengtas kaip lydimasis projektas prie Lietuvos Respublikos Seimo nuolatinio atstovo Europos Sąjungoje įstatymo Nr. IX-1165 pakeitimo įstatymo projekto. Valstybės tarnybos įstatymo projektu siekiama suderinti pareigybių pavadinimus su Seimo nuolatinio atstovo Europos Sąjungoje įstatymo Nr. IX-1165 pakeitimo įstatymo projekte nustatytais pareigybių (Seimo nuolatinio atstovo ir Seimo nuolatinio atstovo pavaduotojo) pavadinimais bei nustatyti išimtis, kai turėtų būti taikomas ne Valstybės tarnybos, o Atstovo įstatymas.

Seimo Užsienio reikalų komiteto 2020 m. gruodžio 3 d. surengtos diskusijos, skirtos Lietuvos Respublikos ir Jungtinių Amerikos Valstijų santykių perspektyvai ir Lietuvos Respublikos interesams aptarti (kurioje dalyvavo aukščiausi už Lietuvos Respublikos užsienio ir gynybos politikos formavimą ir įgyvendinimą atsakingi pareigūnai ir jų atstovai, diplomatai), metu pabrėžta būtinybė stiprinti Lietuvos Respublikos Seimo ir Jungtinių Amerikos Valstijų Kongreso, kaip globalios politikos svarbiausius sprendimus priimančio parlamento, bendradarbiavimą. Ypač akcentuota strateginė informacijos apie Kongrese vykstančius procesus svarba Lietuvai, kalbėta apie būtinybę palaikyti nuolatinį tiesioginį kontaktą su atskirais Kongreso nariais ir siekti Lietuvai aktualius klausimus išlaikyti Kongreso ir jo narių tarptautinėje darbotvarkėje.

Pažymėtina, kad tarpparlamentinis bendradarbiavimas labai reikšmingas dvišaliams valstybių santykiams, svarbu laiku ir tinkamai reaguoti į politinius procesus Kongrese, išlaikyti Lietuvos interesus Kongreso ir jo narių darbotvarkėse, organizuoti jų vizitus į Lietuvą bei Lietuvos parlamentarų vizitus į Jungtinės Amerikos Valstijas, perduoti informaciją apie naujausias iniciatyvas.

Kadangi Lietuvos Respublikos Seimo ir Jungtinių Amerikos Valstijų Kongreso bendradarbiavimui užtikrinti būtinas nuolatinis, ne fragmentinis įsitraukimas, nuolatiniai asmeniniai kontaktai su Kongreso nariais, jų patarėjais ir Seimo nariais, kyla būtinybė įsteigti Seimo nuolatinio atstovo užsienio valstybėje pareigybę, į šias pareigas, vadovaujantis Lietuvos Respublikos valstybės tarnybos įstatymo 25 straipsniu (numatančiu valstybės tarnautojų perkėlimą į kitas pareigas Lietuvos Respublikos diplomatinėse atstovybėse), perkeltiant Seimo kanceliarijos karjeros valstybės tarnautoją, turintį atitinkamą darbo patirtį užsienio politikos ar tarptautinių santykių srityje.

Kartu pažymėtina, kad Seimo interesų atstovavimas neatsiejamas nuo bendro šalies atstovavimo Jungtinėse Amerikos Valstijose, o buvimas viename informaciniame lauke kartu su Lietuvos Respublikos deleguotais diplomatais, dirbančiais Lietuvos Respublikos ambasadoje Jungtinėse Amerikos Valstijose (Vašingtone), ir koordinuoti tarpinstituciniai veiksmai ypač svarbūs atstovaujant bendrai Lietuvos Respublikos pozicijai.

Taip pat būtina atkreipti dėmesį, jog Įstatymo projektu siūloma įsteigti Seimo nuolatinio atstovo užsienio valstybėje pareigybė, nėra susijusi su konkrečia užsienio valstybe, todėl tokio atstovo skyrimas kaskart būtų derinamas ir atitikti Seimo vykdomos tarpparlamentinės diplomatijos bei valstybės užsienio politikos prioritetus.

Poreikis skubos tvarka tikslinti Įstatymo nuostatas sąlygotas būtinybės užtikrinti teisinį pagrindą Seimo nuolatinio atstovo užsienio valstybėje pareigybės įsteigimui, taip pat kandidatūros į atstovo pareigas (bendradarbiavimui su JAV Kongresu) atrankai, suderinimui ir perkėlimui.

Šiuo tikslu Lietuvos Respublikos Vyriausybė pritarė 2021 m. Seimo kanceliarijos ir Užsienio reikalų ministerijos biudžetuose numatyti šiai iniciatyvai įgyvendinti būtinas lėšas.

2. Įstatymų projektų iniciatoriai (institucija, asmenys ar piliečių įgalioti atstovai) ir rengėjai

Įstatymų projektus parengė Lietuvos Respublikos Seimo kanceliarijos Personalo skyriaus patarėja Patricija Ibnerienė (tel. 239 6039, el. paštas patricija.ibneriene@lrs.lt).

3. Dabartinis įstatymų projektuose aptartų teisinių santykių reguliavimas

1. Atstovo įstatymas priimtas 2002 m. (nauja redakcija išdėstyta 2005, 2020 m.). Atstovo įstatymo 2 straipsnio 1 dalyje apibrėžta Seimo nuolatinio atstovo (Europos Sąjungoje) instituto paskirtis – kaip Seimo, Seimo kanceliarijos ir ES institucijų bendradarbiavimo stiprinimui, plėtojimui ir keitimuisi informacija. Atstovo įstatyme nenumatyta Seimo nuolatinio atstovo skyrimo dvišalio tarpparlamentinio bendradarbiavimo stiprinimui, plėtojimui, keitimuisi informacija ir interesų atstovavimui užsienio valstybėje galimybė.

2. Atstovo įstatymu įsteigto Seimo nuolatinio atstovo (Europos Sąjungoje) instituto paskirčiai ir tikslams įgyvendinti Atstovo įstatyme numatyta atstovo pareigybė, taip pat galimybė (esant būtinybei) paskirti atstovo pavaduotoją. Atstovo įstatyme apibrėžtas atstovo (Europos Sąjungoje) statusas, teisiniai veiklos pagrindai, funkcijos, pavaldumas ir atskaitomybė, socialinės ir kitos garantijos, taip pat perkėlimo į šias pareigas ir atšaukimo iš jų tvarka.

3. Šiuo metu Valstybės tarnybos įstatyme nustatytos Seimo nuolatinio atstovo Europos Sąjungoje ir Seimo nuolatinio atstovo Europos Sąjungoje pavaduotojo pareigybės, o Valstybės tarnybos įstatymo netaikymo taisyklės tam tikrais atvejais dėl Seimo nuolatinio atstovo Europos Sąjungoje ir Seimo nuolatinio atstovo Europos Sąjungoje pavaduotojo pareigybių nenustatytos.

4. Siūlomos naujos teisinio reguliavimo nuostatos ir laukiami teigiami rezultatai

1. Atstovo įstatymo projektu siūloma praplėsti Seimo nuolatinio atstovo instituto paskirtį ir turinį, numatant teisinę galimybę atstovo skyrimui užsienio valstybėje – dvišalio tarpparlamentinio bendradarbiavimo stiprinimui ir plėtojimui bei keitimuisi informacija.

2. Atstovo įstatymo projektu siūloma apibrėžiant Seimo nuolatinio atstovo užsienio valstybėje statusą, teisinius veiklos pagrindus, pavaldumą ir atskaitomybę, socialines ir kitas garantijas, taip pat perkėlimo į šias pareigas ir atšaukimo iš jų tvarką taikyti teisinį reguliavimą, analogišką Seimo nuolatinio atstovo Europos Sąjungoje institutą reguliuojančioms nuostatomis.

3. Siekiant tinkamo ekspertinio atstovavimo, Atstovo įstatymo 2 straipsnio 2 dalies pakeitimais siūloma Seimo nuolatiniam atstovui užsienio valstybėje ir Europos Sąjungoje nustatyti 2 metų trukmės darbo patirties reikalavimą užsienio politikos ar tarptautinių santykių srityje (atstovo užsienio valstybėje atveju) arba Europos Sąjungos reikalų, eurointegracijos ar tarptautinių santykių srityje (atstovo Europos Sąjungoje atveju).

4. Atsižvelgiant į Seimo Statute nustatytą Seimo valdybos vaidmenį sprendžiant organizacinius Seimo darbo klausimus, Atstovo įstatymo 3 straipsnio pakeitimais siūloma patikslinti pretendento į atstovo pareigas kandidatūros derinimo Seime procedūrą (pretendento kandidatūrą apsvarstant Seimo Užsienio reikalų komitete (atstovo Europos Sąjungoje atveju – ir Seimo Europos reikalų komitete), kandidatūrai pritariant Seimo valdybai).

5. Atstovo įstatymo projekto 4 straipsniu siūloma nustatyti pagrindines Seimo nuolatinio atstovo užsienio valstybėje funkcijas.

6. Atstovo įstatymo 7 straipsnyje siūloma papildyti valstybės tarnautojo atšaukimo iš atstovo pareigų teisinius pagrindus, atitinkamai Lietuvos Respublikos diplomatinei atstovybei nutraukus savo veiklą.

7. Valstybės tarnybos įstatymo 5 straipsnio 10 dalyje siūloma nustatyti, kad Lietuvos Respublikos Seimo nuolatiniam atstovui, atstovo pavaduotojui šio įstatymo nuostatos taikomos tiek, kiek šių teisinių santykių nereglamentuoja Lietuvos Respublikos Seimo nuolatinio atstovo įstatymas.

8. Valstybės tarnybos įstatymo 21 straipsnio 15 dalyje siūloma numatyti, kad karjeros valstybės tarnautojas su jo rašytiniu sutikimu gali būti laikinai perkeltas į kitas karjeros valstybės tarnautojo pareigas toje pačioje valstybės ar savivaldybės institucijoje ar įstaigoje, esančioje toje pačioje arba kitoje gyvenamojoje vietovėje, kitų įstatymų nustatytais atvejais ir tvarka.

9. Valstybės tarnybos įstatymo 49 straipsnio 4 ir 5 dalių pakeitimais siūloma nustatyti, kad pagal Atstovo įstatymą į atstovo (ar jo pavaduotojas) pareigas perkeltiems karjeros valstybės tarnautojams garantuojamos eitos arba kitos lygiavertės pareigos toje pačioje institucijoje ar įstaigoje.

10. Kadangi Seimo nuolatinio atstovo Europos Sąjungoje įstatymo Nr. IX-1165 pakeitimo įstatymo projekte nustatomos Seimo nuolatinio atstovo ir Seimo nuolatinio atstovo pavaduotojo pareigybės, kartu atitinkamai keičiamas Valstybės tarnybos įstatymo 1 priedas, Seimo nuolatinio atstovo Europos Sąjungoje pareigybę pakeičiant Seimo nuolatinio atstovo pareigybe, o Seimo nuolatinio atstovo Europos Sąjungoje pavaduotojo pareigybę pakeičiant Seimo nuolatinio atstovo pavaduotojo pareigybe.

5. Galimos neigiamos priimtų įstatymų pasekmės ir kokių priemonių reikėtų imtis, kad tokių pasekmių būtų išvengta

Priėmus įstatymų projektus neigiamų pasekmių nenumatoma.

6. Kokią įtaką priimti įstatymai turės kriminogeninei situacijai, korupcijai

Priimti įstatymai įtakos kriminogeninei situacijai ir korupcijai neturės.

7. Kaip įstatymų įgyvendinimas atsilieps verslo sąlygoms ir jo plėtrai

Įstatymų įgyvendinimas verslo sąlygoms ir verslo plėtrai įtakos neturės.

8. Įstatymų inkorporavimas į teisinę sistemą, kokius teisės aktus būtina priimti, kokius galiojančius teisės aktus reikia pakeisti ar pripažinti netekusiais galios

Priėmus įstatymus taip pat reikėtų pakeisti Valstybės tarnautojų pareigybių aprašymų ruošinius, patvirtintus Valstybės tarnybos departamento prie Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos direktoriaus įsakymu, papildant nauju valstybės tarnautojo pareigybės aprašymo ruošiniu Seimo nuolatinio atstovo (užsienio valstybėje) pareigybei (preliminarus pasiūlymas dėl pareigybės aprašymo ruošinio parengtas).

9. Ar įstatymų projektai parengti laikantis Lietuvos Respublikos valstybinės kalbos, Teisėkūros pagrindų įstatymų reikalavimų, o įstatymų projektų sąvokos ir jas įvardijantys terminai įvertinti Terminų banko įstatymo ir jo įgyvendinamųjų teisės aktų nustatyta tvarka

Įstatymų projektai parengti laikantis Lietuvos Respublikos valstybinės kalbos, Teisėkūros pagrindų įstatymų reikalavimų ir atitinka bendrinės lietuvių kalbos normas. Įstatymų projektuose nėra naujų sąvokų ir jas įvardijančių terminų, todėl įstatymų projektų nereikia įvertinti Lietuvos Respublikos terminų banko įstatymo ir jo įgyvendinamųjų teisės aktų nustatyta tvarka.

10. Ar įstatymų projektai atitinka Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos nuostatas ir Europos Sąjungos dokumentus

Įstatymų projektai neprieštaruoja Europos žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos nuostatoms ir Europos Sąjungos teisei.

11. Jeigu įstatymams įgyvendinti reikia įgyvendinamųjų teisės aktų, – kas ir kada juos turėtų priimti

Priėmus Įstatymų projektus, reikėtų pakeisti Seimo kanclerio įsakymu patvirtintą Pretendento į Lietuvos Respublikos Seimo nuolatinio atstovo Europos Sąjungoje pareigas atrankos tvarkos aprašą (preliminarus projektas parengtas).

12. Kiek valstybės, savivaldybių biudžetų ir kitų valstybės įsteigtų fondų lėšų prireiks įstatymams įgyvendinti, ar bus galima sutaupyti (pateikiami prognozuojami rodikliai einamaisiais ir artimiausiais 3 biudžetiniais metais)

Preliminariais skaičiavimais vieno Seimo atstovo bendradarbiavimui su JAV Kongresu išlaikymo išlaidos sudarytų apie 102 tūkst. eurų per metus. Šis lėšų poreikis gali skirtis keičiantis pareiginės algos baziniam dydžiui, skiriamo asmens tarnybos stažui bei kintant kitiems išmokų koeficientams. Tuo atveju, jei būtų paskirta Seimo atstovų kitose valstybėse turėtų būti atliekami konkretūs skaičiavimai.

13. Įstatymų projektų rengimo metu gauti specialistų vertinimai ir išvados

Įstatymų projektų rengimo metu specialistų vertinimų ir išvadų nebuvo gauta.

14. Reikšminiai žodžiai, kurių reikia šiems projektams įtraukti į kompiuterinę paieškos sistemą, įskaitant Europos žodyno „Eurovoc“ terminus, temas bei sritis

Reikšminiai žodžiai, kurių reikia įstatymų projektams įtraukti į kompiuterinę paieškos sistemą, įskaitant reikšminius žodžius pagal Europos žodyną *Eurovoc*: „Seimas“, „Seimo nuolatinis atstovas“, „specialusis atašė“, „valstybės tarnyba“.

15. Kiti, iniciatorių nuomone, reikalingi pagrindimai ir paaiškinimai

Nėra.
